

2, § 4, num. 6. Lessius lib. 2, cap. 25, dub. 5. Silvester verb. *Emptio* qu. 15, n. 16. Castropalao de *Justitia commutativa* disp. 5, punct. 15, num. 3. Reiffenstuel loc. cit. num. 197. La Croix lib. 3, part. 2, num. 938. et alii passim; et clare patet ex illo Genesis 41. ubi commendatur Joseph, qui pretio currenti emit copiosissimam quantitatem frumenti, ex quo sciverit certo futuram sterilitatem, et consequenter pretium multo augendum. (17. Item si quis scientia privata sciat pretium mercis, seu valorem monetæ esse brevi minuendum, vel mercem aliquam, seu monetam esse prohibendam, potest mercem licite vendere pretio currenti, et expendere monetam secundum valorem præsentem; et ratio est, quia valor justus est valor publice currens secundum taxationem legis, et non secundum privatam cognitionem, seu existimationem unius. Unde cum in tali casu adhuc duret valor communis antiquus, vel ex communi existimatione, vel ex taxatione legis, ex quo lex prior nondum sit revocata, licite sine ulla injustitia potest mercis vendi, et moneta expendi suo pretio, et valore præsentis. (18. Dicitur tamen notanter *scientia privata*, quia communis Doctorum cum Cardinali de Lugo tom. 2, disp. 26, num. 140. tenet, non excusari Magistratus ipsos, qui ex industria, legis promulgationem differunt, ut interim suas merces, vel pecunias majori valore, seu pretio vendant, et respective expendant. Recte tamen addit Cardinalis de Lugo, posse illos de Magistratu non aliter, ac alios bona fide distrahere sua, non obstante tali notitia, quando in eadem quantitate, seclusa illa notitia, distracturi fuissent; et sic tenent alii cum Illsung. tom. 4, n. d. 2, n. 403.

(19. Chirographa, et aliena credita quantumvis certa, si sine molestia, difficultate, odiositate, damno emergente, vel lucro cessante exigi nequeunt, possunt valide, ac licite emi minori pretio juxta qualitatem difficultatis, periculi, damni, et hujusmodi. Sic communis Doctorum cum Molina disput. 361. Layman lib. 3, tract. 4, cap. 17, § 5, num. 32. Lessius lib. 2, cap. 21, dubit. 8, num. 65. Haunold. tract. 10, cap. 1, contro. 14, num. 100. Reiffenstuel loc. cit. num. 47. Card. de Lugo loc. cit. num. 93, arg. leg. *Minus* 204. ff. de Regul. Jur. Immo ut subjungit Sporer loc. cit. (20. Doctores merito addunt tantam posse esse difficultatem, vel incertitudinem solutionis, ut ejusmodi Chirographa et credita aliena possint interdum dimidio valore emi, et aliquoties etiam minoris, ut habet communis sententia, et praxis. Et ratio est clara, quia illud est justum pretium naturale rerum, quod communi æstimatione statuitur; l. *Pretia rerum* 63, ff. ad leg. Falcid. communi autem æstimatione minoris ac in se sint, æstimantur illa aliena credita, et Chirographa, quæ sine difficultate, periculo, expensis, lucro cessante, et damno emergente exigi nequeunt. Et tanto minoris æstimantur, quanto majo-

ribus subjacent periculis, difficultatibus, expensis, et hujusmodi, adeoque, etc. (21. Chirographa et aliena credita possunt etiam licite emi minori pretio ab aliquo particulari, qui ob suam industriam, vel favorem Principis, aut officialium, vel ipsiusmet debitoris, potest illa exigere sine difficultate, periculo, aut damno sine quibus non potest illa exigere creditor, aut alter, sic Molina cit. disp. 361. n. 10. Lessius loc. cit. dubit. 9, num. 75. Layman loc. cit. n. 35. Lugo loc. cit. n. 94. Bonacina disp. 3 de contractibus quæst. 3, punct. 10. Reiffenstuel loc. cit. n. 62. Sporer loc. cit. n. 48. et alii passim contra Malderum tract. 5, c. 7, dub. 4. Molfesium in Summ. tom. 2, tract. 12, c. 5, n. 116. et nonnullos alios; Et ratio nostra est, quia valor rei non debet desumi ex privata industria, favore, aut utilitate alicujus particularis, sed ex communi æstimatione; qua communiter æstimaretur, si proponeretur palam venalis; cit. l. *Pretia rerum* 63, ff. ad leg. Falcid. Cum ergo communi æstimatione chirographa, et credita illa minoris æstimantur ratione difficultatum, et incommodorum in illis exigendis, sic etiam minoris poterit illa emere talis particularis; quamvis ob suam specialem industriam, vel favorem Principis, aut Officialium, seu etiam ipsiusmet debitoris possit ipse illa exigere sine difficultate, et incommodo; hoc enim imputandum est suæ speciali fortunæ et industriæ.

(22. Imo etiam ipsimet Ministri, et Officiales, qui Principum, vel aliorum debitorum pecunias administrant, possunt licite chirographa, et aliena credita erga suos Principales, minori pretio emere, sicut alii, dummodo ipsi non sint causa difficilis, aut periculosæ solutionis, et fecerint quantum in se erat, ut sine difficultate creditoribus satisfaceret. Non enim in tali casu debent esse deterioris conditionis, ac sint alii, cum penes ipsos non stet ejusmodi difficultates tollere; Lessius cit. dubit. 9. Layman loc. cit. num. 39. Reiffenstuel l. cit. num. 64. Sporer l. cit. n. 48. et alii. (23. Si autem ipsi, ex dolo, vel ex negligentia, aut alia culpa sint causa, quod exactio creditorum evadat difficilis, periculosa, aut onerosa, nullimode possunt illa credita minoris emere, ne ex dolo, et malitia commodum reportent contra leg. si *Legatarius* Cod. de Legati, ibi: « Ut non accipiat fructus suæ calliditatis, » leg. *In fundo* ff. de rei vindicat. ibi: « Neque malitiis indulgendum est; » leg. *Cum hi* ff. de transact. ibi: « Non debet via aperiri malitiis; » cap. *Ex literis* 2, de dolo, et contumac. ibi: « Nos attendentes, malitiam, et dolum nulli patrocinari debere; » cap. *Sedes* 13, de rescriptis, ibi: « Quia fraus et dolus ei patrocinari non debent, » cap. *Tua* 12, de Clericis non residentibus, ibi: « Cum fraus et dolus nemini debeat patrocinium impartiri. » (24. Neque ex tali malitia possunt ipsi Ministri, et Officiales suggerere amico, ut emat minori pretio aliena credita erga Regem, vel Principem;

et postea integra solvere emptori, diviso inter ipsos lucro illius emptionis; Molina disp. 313, § *Solent prætere*, et alii per mox citata jura. (25. Chirographa, et aliena credita in casu quo possunt ab alio tertio minoris emi, similiter possunt minoris emi, seu redimi, vel extinguere ab ipsomet debitore, dummodo ipse non sit causa minoris æstimationis. et quod solutio præfixo futuro tempore non evadat ex sua malitia, aut negligentia difficilis et periculosa, sed difficultas vel periculum aliunde originem trahat, v. g. quia ratione belli, aut corrosionis fluminum, aut hujusmodi alterius periculi timendum est, ne bona debitoris pereant, sicque ipse tempore solutionis præstandæ solvendo amplius non sit, Lugo l. cit. num. 101, Lessius lib. 2, cap. 21, n. 70. Burghes. cent. 1, cas. 10. Sporer l. cit. num. 50. Reiffenstuel l. cit. num. 66. La Croix l. cit. num. 988. Navarr., Facundez, Tamburin., aliique apud Sanchez lib. 1, cons. cap. 7, dub. 18. contra Molinam, et alios. (26. Secus tamen, si ipse debitor sit malitiosa, et culpabilis causa cur solutio evadat difficilis, et periculosa, vel onerosa. Communis Doctorum per jura citata sub num. 23. Unde cavendum est a similibus emptionibus, quæ pretio minori fiunt a debitoribus, vel a supradictis Ministris, et Officialibus, quia sunt valde periculosæ et suspectæ, ut recte advertunt Layman, Reiffenstuel, Sporer l. cit.

(27. Chirographa, et aliena credita certa, et liquida, pro quibus suo tempore exigendis nulla penitus occurrit difficultas, molestia, vel periculum neque ullum lucrum cessans, aut damnum emergens, nequeunt licite emi minori pretio; Silvester verb. *Usura* 2, q. 14. Valentia tom. 3, disp. 5, q. 10, p. 2. Petrus Navarr. lib. 3, cap. 2, num. 162. Haunold. tract. 10, cap. 1, contro. 14, num. 104. Layman l. cit. num. 49. Sotus, Angelus Gabriel, Medina, Lopez, Reginald. Turrian. Rebell. aliique innumeri, quos citant, et sequuntur Lugo l. cit. num. 69. Molina loc. cit. disp. 361. Lessius lib. 2, cap. 21, dub. 8. contra Abbat. Navarr. Cajetanum, Tolet. Bellarmin. Armillam, et alios, quos afferunt Lugo l. c. n. 95. Lessius loc. cit. dub. 8. et Layman l. c. n. 32. Et ratio nostra est, quia, ut fatentur etiam adversarii, ad hoc ut sit justa et licita emptio, et venditio, debet servari æqualitas inter pretium, et mercem, seu rem, quæ emitur, et venditur, arg. leg. *Si servum* 33, ff. ad leg. Aquiliam, et leg. *Pretia rerum* 63, ff. ad leg. Falcid.: atqui si creditum certum et liquidum, v. g. 100 aureorum, pro quo exigendo nulla penitus est difficultas, aut periculum, seu damnum, etc., emitur minori pretio, v. g. 90 aureis, non servatur æqualitas; ergo, etc. Major admittitur ab ipsismet adversariis, et minor clare ostendi-

(1) Cante procedat hic Confessarius, ne sententiæ Rebell. Megala, et Bartholomæi a S. Fausto plus æquo indulgeat. Advertat ulterius, quod etiamsi pateat effatum illud, quod nempe: *merces ultroneæ vilescunt*, non licet tamen vilius emere res pauperum, quas ipsi necessitate compulsi venales propo-

tur, quia creditum certum, et liquidum 100 aureorum pro quo exigendo nulla penitus est difficultas aut periculum seu damnum, etc., in se revera valet 100 aureis, unde ut servetur æqualitas inter pretium et mercem non potest pro eo dari minus 100 aureorum, aliter minueretur ejus valor propter solam dilationem temporis, quod non est dicendum, ne videatur admitti pro licita usura ratione dilationis solvendi, seu numerandi pecuniam contra expresse damnatam ab Innocentio XI. propositionem in ordine 41. ibi: « Cum numerata pecunia pretiosior sit numeranda, et nullus sit qui non majoris faciat pecuniam præsentem quam futuram, potest creditor aliquid ultra sortem a mutuuario exigere, et in eo titulo ab usura excusari. »

(28. Non licet sine justo titulo ob solam anticipatam solutionem infra pretium infirmum emere; arg. cap. *Consuluit* 10 de usuris. Non enim minus intervenit usura palliata in emendo viliori pretio ob anticipatam solutionem, quam in vendendo majori pretio ob dilatam solutionem. Sic Doctores communiter cum Divo Thoma 2. 2. quæst. 78. art. 2. ad 7. ubi sic expresse dicit: « Si quis emptor velit emere rem vilius, quam sit justum pretium eo quod pecuniam ante solvit, quam possit res tradi, est peccatum usuræ, quia etiam ista anticipatio solutionis pecuniæ habet mutui rationem, cujus quoddam pretium est quod diminuitur de justo pretio rei emptæ. Dicitur autem notanter sine justo titulo; » (29. quia potest emptor minoris emere mercem, si adsit justus titulus, utpote si adsit periculum non nisi cum difficultate, et molestia, seu incommodo habendi mercem emptam statuto tempore, si emptori propter expectationem mercis emptæ lucrum cesset, aut damnum emergat, et hujusmodi.

(30. Minori pretio quam valeat potest res emi ob varias causas. Primo quando emptor emit in gratiam venditoris, et ratione ipsius cessat emptori lucrum, vel damnum emergit, arg. c. *Precaria* 4. § 3. caus. 10. q. 2. leg. *Hoc jure* 19. § 1. ff. de donat. leg. 2. § fin. leg. 4. ff. de quod certo loco. (31. Secundo ratione multitudinis mercium; *Communis*. (32. Tertio ratione multitudinis mercium simul emptarum; *Communis*. (33. Quarto ratione paucitatis emptorum; *Communis*. (34. Quinto ratione inopiæ, vel paucitatis pecuniæ; *Communis*. (35. Sexto ratione modi vendendi, ut cum venditor rem sponte, et ultronee offert, et enixe rogat ad emendum; merces enim ultroneæ vilescunt pro tertia parte pretii. cum id arguat paucitatem emptorum, et modicam mercis necessitatem, vel utilitatem (1) Lugo disp. 26. sect. 4. num. 45. Lessius lib. 2. cap. 22. dub. 4. num. 38. Cajetanus, et alii passim. Imo easdem ultroneas merces vilescere usque ad dimidium docent Rebell. Megala, Bartholomæus

nunt, eo solum prætextu, quod offerunt venales; imo ob necessitatem præcise, qua proximus rem suam vendere cogitur, pretium imminuere injustum est, ut opportune docet Antoine Tractat. de Contr. cap. 5, quæst. 5, resp. 3, num. 1. (*Nota Romani Theolog.*)

a S. Fausto apud Dian. tract. 1. tract. 8. resolut. 53. et 78. (36. Septimo quando res venduntur sub hasta, seu foro scrutatorio sine ulla fraude; tunc enim possunt etiam emi infra dimidium ejus pretii quo emerentur in officina; Ita Molina, Bonacina, alii, quos citat Layman l. cit. n. 10. Diana part. 4. tract. 4. resolut. 12. La Croix lib. 3. par. 2. num. 935. Sporer l. cit. num. 23. Dicitur notanter sine ulla fraude, quia si interveniat dolus, vel fraus, ut si inter se conveniant emptores de certo pretio, ultra quod non ascendatur, justitia læditur, et defectus pretii restituendus est juxta fraudem, et damnum Domino causatum, quia ex dolo, et malitia nemo commodum reportare debet. Sic Doctores communiter per Jura allata sub. n. 23.

(37. Deputatus ad aliquam rem emendam certo et determinato pretio, si pretium solummodo determinatur, ne excedatur, non potest sibi retinere aliquid, si minoris emit; *Certa ac Communis*. (38. Potest tamen sibi retinere, si Dominus ita determinavit pretium, ut nihil aliud desideret, quam ipsam rem emendam pro tali pretio, relicto emptori, si quid minus expenderit in ipsa re emenda; *Iterum certa et communis*. (39. Regulariter vero loquendo quando aliter non constat de voluntate Domini, deputatus ad emendam rem determinato pretio v. g. pro decem, si ei contingat emere pro octo, non potest tuta conscientia sibi retinere illa duo, quia eo ipso quod annuit emere alteri, ejusque nomine, et commodo, tacite promissit per moralem diligentiam utiliter rem alterius gerere, et emere quanti minoris poterit, perinde ac si famulus ejus esset, vel mercede conductus, adeoque nihil sibi acquirere poterit; Castropalao de Justitia commutat. disp. 5. punct. 16. Navarr. in Manual. c. 23. n. 97. Molina disp. 363. Lessius lib. 2. cap. 21. dub. 19. Silvester verb. *Emptio* q. 24. Reiffenstuel l. cit. num. 433. Sporer l. cit. n. 37. et alii passim. Unde de similibus deputatis, seu mandatariis ad emendum sit dicit Cicero in Oratione pro Sexto Roscio: « Ergo idcirco hæc culpa est, quod duas res sanctissimas violat; amicitiam et fidem. Nam neque mandat quisquam, nisi amico; neque credit, nisi ei quem fidelem putat. Perditissimi est igitur hominis, simul amicitiam dissolvere, et fallere eum, qui læsus non esset, nisi credidisset. »

(40. Deputatus autem ad emendam aliquam rem, si ultra intentum Domini specialem et extraordinariam diligentiam, industriam et laborem adhibuit pro emendo minori pretio, ut si rogatus emere in hoc loco citra suum speciale incommodum se transferat cum suo speciali incommodo, et dispendio ad alium loco distantem, et ibi rem commissam emat longe minori pretio, quam Dominus intenderat, vel sperabat, tunc poterit aliquam partem pretii incommodo, et industriæ suæ proportionatam sibi retinere; Sic communis Doctorum. Talis enim deputatus in emendo alteri tenetur solummodo ordinariam, et moralem diligentiam adhi-

bere, dicta autem adhibita diligentia est extraordinaria, et qui utitur tali extraordinaria diligentia non intendit Domino, sed sibi negotiari. (41. Sic etiam potest deputatus ad emendam aliquam rem v. gr. Sartor deputatus ad emendum pannum serica, et hujusmodi pro vestimentis conficiendis, potest sibi retinere id quo minus emit, si Mercator, vel venditor in solam sui gratiam partem aliquam pretii justis remisit, quod evenit, quando Mercator dicit Sartori, quia tu frequentas continue meam officinam, emptores sæpe sæpius ad me adducas, et ad hoc ut majores deinceps adducas, de pretio justo a Domino solvendo v. gr. de decem argenteis remitto, et dono tibi unum pro singula ulna; tunc enim juste retinere potest, quia in tali casu Mercator vere de suo remittit, et donat. (42. Dummodo tamen, ut recte advertunt passim Doctores duo concurrant. Primo, ut Sartor prius adhibeat diligentiam moralem ad emendum pannum, serica, et hujusmodi ab hoc, vel alio Mercatore, quantum potest minori pretio, et vere instet, et urgeat sufficienter venditorem pro minuendo pretio et non dissimulet, et facile conveniat in pretio spe illius lucri, et præmii sibi a venditore tradendi; alioquin dolum contra dominum sine dubio committet, et restituere debet. Secundo, ut mercator vere et sine fallacia pannum illum, serica, et hujusmodi, justo pretio, scilicet pro decem vendere consuescat et ita vendat et alii; adeoque argenteus ille unus Sartori remissus et donatus vere sit de justo pretio panni, et hujusmodi, nam alioquin mercator non de suo, sed de alieno dabit Sartori, cum damno Domini, et ambo simul furtum palliabunt cum onere restitutionis; Unde quia ista plena sunt scopulis atque scrupulis, antequam fiant, sunt dissuadenda; postquam vero facta sunt, quomodo contingerint sunt diligenter, et serio examinanda.

(43. Emens frumenta tempore messis, quo minus valent, ut servet vendenda ad tempus, quo magis valere solent, si non faciat animo inducendi charitatem, et postea vendat intra limites justis pretii, nullimode est culpandus; sic communis cum S. Antonino 2. part. summæ Theologiæ tit. 2. cap. 23. § 16. ubi sic expressa habet: « De ementibus tempore messium blada, et tempore vendemiarum vinum, et alios fructus, ut postea carius vendant in futurum... Si... propter privatum commodum, tunc fit tripliciter... secundo fieri potest secundum justitiam commutativam, ut faciunt mercatores, et licite possunt pro opera sua recipere lucrum, ut sustententur, dummodo non intendant caritatem inducere. » Ipse enim utitur jure suo, nec alios impedit quo minus etiam emant, si velint, et differant venditionem ad tempus, quo magis blada, et hujusmodi valere solent; et ita fecit Joseph. Genes. 41. (44. Dicitur notanter, si non faciant animo inducendi caritatem, quia si unus, aut pauci coemunt omnia frumenta, et hujusmodi ut postea illa vendant ad suum libitum eo pretio, quo voluerint, injustissime agunt, et monopoli-

um committunt: leg. unic. C. de Monopoliis: Et tamquam perniciosi Reipublicæ legibus, et pœnis coerceri debent, cogendo ipsos in annonæ charitate frumenta, et hujusmodi minori, justo tamen pretio, dividere. leg. *Annonam*, ff. de extraordinariis Criminibus: Unde merito in cit. leg. unic. cod. Monopoliis inhietur sub pœna proserptionis omnium bonorum, et exilii perpetui ne mercatores inter se conveniant de non emendis aut vendendis mercibus, nisi constituto ab ipsis pretio. (45. Tales enim monopolæ nedum peccant graviter contra charitatem, sed etiam contra justitiam cum onere restitutionis, quia quando sic conveniunt monopolæ, et coemunt omnia frumenta v. g. in Urbem invecta, sicque privant alios emendi facultate, ut ipsimet carius pro suo libito postea vendant, violentiam, adeoque injuriam faciunt Communitati, seu Reipublicæ: Sic Angelus, Silvester, Navarr. uterque, alique cum Layman lib. 3. tract. 4. num. 17. n. 41. Sporer loc. cit. num. 103. La Croix loc. cit. num. 946. Henno tom. 2. tract. 2. disput. 7. quæst. 3. conclus. 4. et alii.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(46. De his, qui emere possunt vel non possunt nequiquam agit Auctor hoc in articulo, quamvis agere debuisset. (47. Regula tamen juris est quod emere possunt quilibet non prohibiti. Videndum igitur æquanim emere prohibeantur.

(48. Tutor in auctione publica Pupilli rem emere potest leg. 5. Cod. de Contrahen. Emptio. (49. uti et a Contutore, si bona fide negotium geratur leg. 5. § 2. ff. de Auctoritate Tutor., (50. non vero clam, nec per interpositam Personam, nec mala fide; (51. quibus tamen in casibus si Pupillus Major factus emptionem comprobaverit, ea valeret dict. leg. 5. § 2. 3. et 4. ff. de Auctoritat. Tutor.

(52. Quæ de Tutoribus cauta, ea quoque in Curatoribus, Procuratoribus, Exequutoribus Testamentariis, aliisque similibus, qui aliena gerunt negotia procedere debent leg. 34. § ultim. ff. de Contrahen. Emptione.

(53. Oeconomis in universum vetita est Emptio rerum ad Ecclesiam pertinentium. Authen. quibuscumque Cod. de Sacrosant. Eccles. (54. At moribus idem in his, quod in Tutoribus servari monet Grœnewegen ad l. 5. in fine Cod. de Contrahen. Empt. De his vide post multos alligatos Bruneman. in Cod. lib. 4. tit. 38. leg. 5. ibique Barbos. Duaren. tom. 3. pag. 529. tit. de contrahen. empt. cap. 5.

(55. Milites emere prohibentur Prædia ea

(1) Sed propter Clausulam *Constitutum*, quæ hodie in omnibus instrumentis solet apponi inutilis prorsus est hujusmodi quæstio. Hæc enim clausula efficit, ut in Emptorem transeat utraque possessio, et dominium, omnia qualibet alia materiali traditione, ut pluribus allegatis tenet Rot. dec. 59, num. 5, dec. 40, num. 2, dec. 180, num. 14, cor. Crispo. dec. 98, num. 5, cor. Tanar. « Vigore clausulæ Constituti positæ in supra enunciata donatione, quæ dominium et possessionem transtulit in Constituta-

in Provincia, in quam militant, exceptis Paternis a Fisco distractis. L. 9. ff. de Re militari.

(56. Magistratibus tum eorum Domesticis ac Ministris per se, vel interpositam Personam, sive palam sive clam in Provincia illa, cui præsent, interdictum est emere. (57. Idque quia emptio per ipsos facta non tam a libera Venditorum voluntate profecta, quam metu potentiae et auctoritatis extorta crederetur, et magis ereptio, quam emptio esse; (58. in eos, qui contra fecerint constituta pœna quadrupli, tum amissionis rei emptæ, si emerint ex officio, (59. nimirum si emerint dum ipsi officio suo fungentes eam vendiderunt, aut vendi jusserunt, atque ita ipsi simul essent emptores ac venditores leg. 46. ff. de Contrahen. Emption. (60. Excipe tamen et hic prædia Paterna, uti et res ad victum, et amictum pertinentes leg. 62. ff. de Contrahen. Emption. leg. Unic. Cod. de Contract. Judic.

(61. Nemo emere domum potest eum in finem, ut destruat, constituta dupli Fisco inferendi pœna, ita tamen, ut Venditor Emptori solvendi Fisco duplum acceptum pretium reddere teneatur; Leg. 52. ff. de Contrahen. Emption. (62. Fit hinc ut inspecto effectu Emptor, et Venditor simpli singuli mulcentur.

(63. Hæc de his, qui emere possunt, vel non possunt. Nunc illud dispiciendum, an Emptor propria auctoritate possessionem rei emptæ apprehendere possit, si ei permissa ipsa sit in emptionis Instrumento?

(64. Negans opinio arripit et jure meritoque Doctissimo Leyser in Meditat. ad Pandect. spec. 207. § 3. et dub. sequent.

(65. Permissio enim apprehensionis possessionis in Instrumento facta, secundum leges, quibus contrahentes semper se conformasse censentur, de legitima apprehensionis possessione, quæ voluntate Venditoris, aut Judicis causa cognita consentientis, explicanda est. (66. Idque verum adeo est, ut si alia fuerit Contrahentium mens, atque sic privatam vim indulgere voluerint, irritum sit pactum, tamquam juri publico bonis moribus, et ordini contrarium. Confer Stryk de Cautel. Contract. sect. 2. c. 1. § 36. (1).

ARTICULUS III.

Quoad ea, quæ concernunt venditorem.

(1. Venditor ob solam dilatam solutionem, seu vendendo credito sine justo titulo, nequit rem vendere plus justo pretio, id est supra pretium summum: Sic communis

rium absque alia traditione, cor. Herrera dec. 27, num. 1, et dec. 102, cor. eod. in Romana Redditionis rationis 1 Martii, 1709, § *Verum quia cor.* Priolo. in Forolivien Domus, super manutentione 24 Aprilis 1718, § *Ea quidem cor.* Althann. atque ideo eosdem parit effectus, quos vera, et realis traditio producit. Rot. dec. 74, n. 2, cor. Herrera, et in Romana Restitutionis Dotis. 20 Martii 1711, sub § *Profecto in fin.* cor. Scotto. (Edit. Barbiell.)